

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 11.

ΤΟΜΟΣ Β'.

3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΡΩΜΑΙΩΝ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ.*

Συμμεριζόμενος τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν ᾤσθάνθη τὸ Σεβ. Δημόσιον διὰ τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ σπουδαῖον μεταρρυθμίδιν τῆς τοῦ **Νεολόγου** **Ἐβδομαδιαίας** **Ἐπιθεωρήσεως**, ἐθεώρησα καθήκον ἵνα καὶ ὁ συνεισφέρω λιθάριά τινα πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ὕλης, καὶ συντελέσω εἰς πλουτισμὸν αὐτῆς διὰ τῆς καταχωρήσεως ἐν αὐτῷ παλαιγενῶν μὲν ἐγγράφων, πολλὴν δὲ τὴν ἀξίαν ἐχόντων, καὶ ἀφορώντων ἰδίως αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου.

Ὡς ἀπαρχὴν τῶν ὑποχγουμένων ἀποστέλλω Χρυσόδουλλον Ἰωάννου Ε' αὐτοκράτορος τῶν Ρωμαίων τοῦ Παλαιολόγου, ἀναλαβόντος τὰς ἡνίας τῆς βασιλείας ἐν ἡλικίᾳ ἑννέα ἐτῶν ὑπὸ τὴν κδεμονίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀννης καὶ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, τοῦ μετ' ὀλίγον συμβασιλεύσαντος, ἀλλὰ παραιτηθέντος τοῦ θρόνου καὶ ἀποθανόντος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου ὑπὸ τὸ μοναχικὸν ὄνομα Ἰωάσαφ.

Τὸ Χρυσόδουλλον τοῦτο ἐξεδόθη κατὰ δεκέμβριον μῆνα τῆς ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ᾿ζωνα' ἔτους, διατηρούμενον μέχρι σήμερον ἐν καλῇ καταστάσει, φέρον ἀπρωρημένον τὸ χρυσοῦν νόμισμα, καὶ τὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων ὑπογραφὴν, ἥς πιστὸν ἀντίγραφον ἐπισυνάπτω.

Ἀφορμὴ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ ἀγιοτάτου πατρὸς Νήφωνος, μοναχοῦ Λαύρας, προσήλωδως κτημάτων τινων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ἀνερχομένων εἰς 900 ὑπέρπυρα, τὰ μὲν ἑκατὸν ἐξοδεύονται «εἰς ἀγορὰν σακ-

» χάρεως ἐμπλάστρων καὶ ἐτέρων εἰδῶν δυσπορίστων
» καὶ διακομίζονται ἐκεῖσε διὰ θεραπείαν καὶ ἱασιν
» τῶν ἐν Νοσοκομείῳ κατακειμένων ἀσθενῶν μοναχῶν,
» καὶ ἐν ᾧ νοσοκομείῳ κατέστησεν εὐρίσκεισθαι ἐξδο-
» μύκοντα κραββάτια» τὰ δὲ ὀκτακόσια ὑπέρπυρα
εἰς ἀγορὰν σίτου.

Μὴ ἀπορήσῃ δὲ τις ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν 70 κραββατίων ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τῆς Λαύρας, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῇ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὑπερέβαινε τοὺς χιλίους μοναστάς, καὶ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἔφερον ἄνδρας, οἷοι Ἡσαΐας καὶ Φιλόθεος, κληθέντας εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐκ τοῦ Χρυσόδουλλου τούτου γνωρίζομεν τὴν ὑπαρξίν Ξενῶνος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἰδρυθέντος καὶ διατηρουμένου ὑπὸ τοῦ ριθέντος ἀγιοτάτου πατρὸς Νήφωνος, «ὦρα τε καὶ μεγέθει καὶ χρεῖν» μηδενὸς ἀπολειπομένου, κειμένου δὲ παρὰ τὴν πύλιν τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ (νῦν Ναυλῆ καποῦ) καὶ δῆλον γενομένου ἐκ τῆς περιγραφῆς «ἕτερα οἰκήματα δύο ἀνεγερθέντα ἐκ βάθρου παρὰ τοῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ Ξενῶνος».

Περὶ δὲ «τῆς πύλης τῆς Ἁγίας Ἀναστάσεως» ἀποφανθῆναι οἱ ἀγιοῖοι, ὥς καὶ περὶ ἄλλων τοῦ ἐν λόγῳ Χρυσόδουλλου.

ΑΛ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

«Πολλοὶ γεγόνασι τῶν τοῦ Σωτῆρος ἐντολῶν πληρωταί· καὶ τῷ μὲν ἐμέλησεν ἀλήτας καὶ ξένους τινας συνάγειν καὶ κοινοῦσθαι τράπεζαν αὐτοῖς· τῷ δὲ κλμνουσιν ὁρέγειν χεῖρα καὶ πᾶν ὄρεξιν καὶ πραγματεύεσθαι τῆς ἐκείνων σωτηρίας ἕνεκα· ἄλλω δὲ πολὺς ἐγένετο λόγος, ὅπως εἴη δι' αὐτοῦ τοῖς ἐν δεσποτικαῖς μελιγμυα κακώσεως· ὁ δὲ καὶ τῶν ἄλλων μεμνημένος ἐντολῶν καὶ μὴ ἔχων διὰ πᾶσιν ἔλθειν θύρας ἀνεστίους ἀνέωξε· πυρὸς τε μετέδωκε καὶ ἄλῶν ἀπντῆς μὲν οὖν πολλαπλῇν ἀπολήγονται δὴ ποθεν τῆς εὐποιίας ἀντίδοσιν, ὁ δ' οὖν ἀγιώτατος κατὰ

*) Ἐπιστολὴ ἐξ Ἁγίου Ὅρους ἀπὸ 20 νοεμβρίου 1892.

πνεῦμα ἀγιώτατος πατήρ τῆς Βασιλείας μου κύρ Νήφων διὰ πασῶν ἐληλυθώς, οὐκ ἔστιν οὐδεμιᾶ τούτων οὐχὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων πεπρώτευσεν· καὶ εἰ δεῖ βραχέως ὥσπερ ἀφοσιώσασθαι τὰ κατ' ἐκείνους διηγουμένοις, ὡς μὴ δόξαμεν παντάπασιν ἀνήκοοι τῶν αὐτῷ πεπραγμένων καλῶν, πολλοὺς μὲν ἐν ὁρφανίᾳ καὶ πενίᾳ συζῶσιν, ἀντὶ πατρὸς κατέστη καὶ κηδεμόνος· πολλοὺς δὲ πιεζομένους ὑπὸ δυσανακλήτων νόσων καὶ τὸ θανεῖν ἄμεινον ἡγουμένοις πολλῶ τοῦ ζῆν ἐπαρκέσαι ἐξάντεις πεποίηκε τοῦ κακοῦ, ἦν δ' ἔσχε πάλαι καὶ νῦν ἐν εἰρκταῖς, ἀίχμαλῶτοις προμήθειαν, πῶς τις ἐν οὕτω βραχεὶ τοῦ λόγου καιρῷ οἷός τ' ἂν γένοιτο διελθεῖν· ἀμέλει καὶ πολλοὶ μὲν ἄδουσι τὰ κατ' ἐκείνους καὶ ἄσσονται, οἱ μὲν ὅπως γένοιτο τοῖς ὁδεύουσιν ἐν δημοσίοις ὁδοῖς, ἐν ζεύγμασι ρείθρων ῥαστώνη τις, ἐπιμέλειαν τοῦ ἀνδρὸς θερμὴν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀκμάζουσιν. οἱ δὲ φροντιστηρίων καὶ θείων οἰκῶν γόνυ καμψάντων ὑπὸ τῆς τοῦ χρόνου φορᾶς ἀνθρώπων· φρεσίων ἀνωρυγίας, καὶ κρηνῶν ἀνορθώσεις, καὶ πολυχνίων καὶ φρουρίων οἰκοδομίας, ἀπράκτων οὐκ ἐν γήραος οὐδῶ, ἀλλὰ παρὰ τοῦσχατον ἤδη τοῦ χρόνου εὖ ποιεῖ καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἄνδρα, τί τις ἂν, μεμνώτο; Ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἐώρων τὸν ἄνδρα ἐπαίνους ἡττώμενον, καὶ τούτοις τὸν νοῦν προσέχοντα, ἴσως ἂν ἐμήκυνα τὸν περὶ τούτων λόγον· ἐπεὶ δ' ἐκείνος τ' ἄλλα προέμενος πρὸς μόνον ὄρεξ τὸν ἀπὸ Θεοῦ μισθόν, κἀγὼ χαριζόμενος αὐτῷ, τῷ μὴ πλέον ἐπεξεργάζεσθαι, μηδὲ τὴν τούτων μνήμην ἀνακινεῖν, ἐπ' ἄλλα τρέψω τὸν λόγον, ἀ καὶ αὐθις ἔπαινον μὲν ἐκείνῳ φέρει, οὐ μὴν ἐκληφθέντων ἔσται δῆλωσις τοῦ σκοποῦ· ἡ πόλις αὕτη καὶ βασιλὶς καὶ μητρόπολις τῶν ἄλλων ἀπασῶν ὡς μὲν θέσεως εἴληχεν εὐκαιρίαν, καὶ τὰς ἄλλας μεγέθει καὶ δόξῃ καὶ κάλλει νικᾷ, καὶ μόνῃ τυγχάνει ἐν πάσῃ τῇ γῇ καθάπερ ὁ Σιμωνίδης εἰρηκεν ἐν οὐρανῷ τὸν ἥλιον· καὶ πρόσοικος οὕσα θαλάττῃ τὸ πλεῖστον ἐκτετάσθαι καὶ κατέχειν τῆς ἡπείρου, καὶ ἡπειρώτις ἐστί, καὶ σύνδεσμος καὶ κοινὸν ἐμπόριον γῆς τε ὁμοῦ καὶ θαλάττης, ἡ περὶ γε δὴ καὶ τυφλῷ δῆλον, καὶ οὐδεὶς ἢ βῆσκανος ἢ τῶν καλῶν καθάπεξ ἀναίσθητος, ὡς τ' ἄλλως ἐρεῖν· ἀλλ' αὕτη γε μὴν τοὺς ἀπανταχοῦ γῆς πᾶσιν ἀποκρύψασα ἔσχε καὶ κόσμον τε οἰκοδομημάτων, καὶ πᾶρεστιν ὅρξεν ἔτι ὅπως τις ἀφήσει τοὺς ὀφθαλμούς, κάλλη καὶ μεγέθει νῶν, ἀριθμὸν ὑπερβαίνοντα, ὧν καὶ τὸ βραχύτατον ἐκλέψας, ῥαδίως ἴδοι τὰ παρ' ἄλλαις εὐδοκιμοῦντα νικῶν. Οὐ μὴν ἀλώθητον εἰς τέλος ταύτη τὸ κάλλος διακρυμμένη, καὶ κακῶν ἀκραιφνής· ἀλλ' ὑπήνεγκεν αὐτῇ στυγὴν ὀφρὺν, τὴν ἰταλικὴν ὁ χρόνος δύναμιν, καντεῦθεν τὰ πολλὰ τῶν ἐν αὐτῇ τὸ κάλλος ἀφῆρηται, τὰ δ' ἄλλα τέλειον ἀπεσβέχει. Ἐν ταύτῃ γοῦν μέσῃ καὶ Ξενῶν ἱδρυτο, ὧρ καὶ μεγέθει καὶ χρεῖα μηδενὸς ἀπολειπόμενος, ἀλλὰ καὶ οὗτος εἶξε τῇ κοινῇ τύχῃ, καὶ κήμων ἤδη καὶ καταπίπτων, οὐ παροπτέος ἔδοξε τῷ ἀνδρὶ. Ἀμέλει δαπάναις πλείσταις ἀνωρθωκώς αὐτὸν σεμνότερον ἔστησε τοῦ προτέρου,

τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς χειμαζομένοις ὄρμον ἀποδείξας ἀκλυστον, ὡς μετ' ἐλπίδων ἀγαθῶν ὁρμεῖν ἐν αὐτῷ καὶ καταίρειν, κλύδωνα καὶ ναυάγιον τὰ κατ' οἶκον ἀτεχνῶς νομίζοντας, καὶ βραχὺ καιροῦ διατρίψαντας ἐνταῦθα αὐθις ἐρρωμένους ἐπανήκειν οἰκαδε καὶ σύννοους, μὴ δ' ἔχνος κομίζοντας δυσχερῶν, καὶ τούτων μὲν ἱκανῶς εἰρημένων, ἐπ' ἄλλα τὴν ἐκδρομὴν τοῦ λόγου ποιήσομαι, ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ πᾶν τοῦ σκοποῦ. Ὁ γὰρ τοι πόλις οὗτος καὶ φρόνιμος οἰκονόμος ὅπως καὶ μετὰ τελευτὴν ἀνθρώπους εὖ ποιῶν εἴη καὶ χαριζόμενος τί μηχανᾶται; πλείστα καταβαλὼν ἐκ τῶν αὐτῷ κτηθέντων ἀμέμπτως ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πλείστα κτημάτων ἐώνηται, καὶ ὥσπερ φασὶ τὸν ἥλιον τὴν ὑγρότητα κατὰ βραχὺ κἄτωθεν ἀνιμώμενον νεφῶν πρῶτον συστήσεις ποιεῖν, εἴτα ῥίπτειν αὐθις κἄτω τὸ ὕδωρ, ὡς δὲ καὶ οὗτος ἐκ τῶν κτηθέντων κατὰ μικρὸν καλαμώμενος εὐπορίαν, αὐθις ἐπ' ἀγοραῖς ἐρρίπτει τὸν πλοῦτον· ὡς δ' ἴδοι λοιπὸν κρείττονι συνεργίᾳ τὸ σκοπούμενον ἀνυσθῆναι, καὶ μὴ μόνον ἀρκεῖν κάμνουσι καὶ τεταλαιπωρημένοις, ἀφελόμενος ἐκ τούτων οὐ βραχέα, οὐδ' οἷα λαθεῖν, προσήρμωσε μοναῖς ἀπειρηκυῖαις, καὶ δηλαδὴ τὸν ὄλεθρον ἐπ' αὐτὰς κατακυρώμενον ὄρων, ἤμυνε τὰ δυνατὰ. Προβαίνων δ' αἰεὶ καὶ προκόπτων ἐν ἀγαθοῖς, ὡς ἐπύθετο τὴν κατὰ τὸ Ἁγίον Ὅρος τοῦ Ἀθῶ διακρυμμένην Σεβασμίαν Βασιλικὴν Μονὴν τὴν ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς πανυπεράγνου Θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένην Λαύραν κομιδῇ κακῶς ὑπὸ σιτοδείας ἔχουσαν καὶ πιεζομένην ἐς τὰ μέγιστα, καὶ ὅσον οὕτω τοὺς ἐν αὐτῇ κρημνοὺς ἄνδρας διασκεδασθήσεσθαι μέλλοντας, πρᾶγμα τῶν ἀπεικτασιότητων αὐτῷ καὶ μονοουκ τὴν καροίαν ἐκτῆκον, ἐνταῦθα δ' οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ῥοπῆς ἐπεδείχτο ταύτῃ βοηθῆσαι. Ἀποτεμὼν γὰρ οὐκ ὀλίγα τῶν περιλοιπῶν τῷ Ξενῶνι κτημάτων, ὥσπερ χαριστήριον τῶν αὐτῷ βεβιωμένων παρέχων τῇ Θεομήτορι, φέρων ἀνατίθησι τῇ ταύτης μονῇ, ἵνα παρὰ τῆς εἰσόδου τούτων ὠνούμενος κατ' ἔτος σίτος τοῖς ἐκεῖ πέμπηται. Ἀγαστὸς μὲν οὖν τῆς μεγαλουργίας ὁ ἀνὴρ καὶ τῆς φιλοτίμου γνώμης· θαυμαστὸς δὲ καὶ τῆς περινοίας κομιδῇ. Ὅσπερ γὰρ πηγῆς τινος ἀνισχύουσης ἐκ κοίλων γῆς, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν πότερον τοῦ ἀπαναλωθέντος ὕδατος εἶη πλεον, ἢ τὸ μένον ἔτι κἄτω, οὕτω δὴ καὶ οὗτος εὐπορίαν ἐφρεῖ παρ' ἡ μείωσιν οὐκ ἔστιν ὅλως ἰδεῖν. Ἐπεὶ δ' ἐζήτησεν ὁ τοιοῦτος κατὰ πνεῦμα ἀγιώτατος πατήρ τῆς βασιλείας μου προβῆναι Χρυσόβουλλον ἐπὶ τοῖς δεδωρημένοις παρ' αὐτοῦ κτήμασι πρὸς τὴν διαληφθεῖσαν Σεβασμίαν Μονήν, ἡ Βασιλεία μου καὶ διὰ τὴν ἣν ἐνδείκνυται πρὸς αὐτὸν διάθεσιν καὶ στοργὴν πνευματικὴν, καὶ διότι ἀποδέχεται τὴν τοιαύτην θεοφιλῇ πρᾶξιν αὐτοῦ, εὐμενῶς καὶ ἐτοιμῶς τὴν ζήτησιν αὐτοῦ ἐκπληροῖ, καὶ εὐδοκεῖ προβῆναι τὸν παρόντα Χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς, δι' οὗ καὶ θεσπίζει καὶ προστάσσει καὶ διορίζει κατέχειν τὴν εἰρημένην Λαύραν τὰ ἐκδοθέντα αὐτῇ παρὰ τούτου κτήματα ἀναφαιρέτως, ἀναπο-

σπῆστω, ἀμειώτως, ἀνενοχλήτως, ἃ καὶ κατὰ μέ-
ρος ἔχουσιν οὕτως. « Ἐντός τῆς Θεομεγαλύντου,
καὶ Θεοδοξάστου, καὶ Θεοφυλάκτου Κωνσταντινου-
πόλεως περὶ τὴν πύλην τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ
βαπτιστοῦ κυλισταρεῖον ἐξωνηθέν ἀπὸ τινος Μανουὴλ
τοῦ Τζαμάδη. Οἰκήματα ἀγορασθέντα ἀπὸ τοῦ Ῥεν-
τακηνού, ἅτινα μετεποιήθησαν καὶ ἐγένοντο ἀνώγαια
τρία. Καμάραι δύο, ἃς ἀπέδοντο ὅ, τε Ῥωμανός καὶ
ὁ Καλόγερος μετασκευασθεῖσαι καὶ αὗται καὶ γενόμε-
ναι οἰκῆμα ἐν. Καταλλακτικὰ τραπέζια εἴκοσιν, ἐξω-
νηθέντα ἀπὸ τε τοῦ Καλομισαίδου, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς
θείας τῆς βασιλείας μου Πιγερνίσσης τῆς Παλαιο-
λογίνης, τοῦ Λαγγιδᾶ, τοῦ Ζωμᾶ, τοῦ Λαυρεῖτου,
τοῦ Τζικανδήλη, τῆς Χανδρήνης, τοῦ Μονομάχου, τοῦ
Ῥωμανοῦ, τοῦ Βοίλα, τοῦ Μαγγάνη, τοῦ Σγοροπού-
λου, τοῦ Καλοῦ, καὶ τοῦ Φωτιχίδου· ἐτι μυρεψικὸν οἰ-
κῆμα ἀγορασθὲν ἀπὸ τοῦ Λιθαρίτου· ἑτέρα οἰκήματα
ἀπὸ τε τοῦ Πατρινοῦ καὶ τοῦ Φραγγοπούλου· ἑτερον
ἀπὸ τοῦ Πρωτασηκρητίτι· ἑτερον ἀπὸ τῆς θυγατρὸς
τοῦ Πώλαρι· ἑτερον ἀπὸ τῆς μοναχῆς Εὐπραξίης τῆς
Σαθεντζίνης· καὶ ἑτερα τρία ἀπὸ τοῦ Μελίσ. Ἐν τῷ
μεσοκίστρῳ τῆς αὐτῆς πύλης ἑτερα τρία ἐξωνηθέντα
ἀπὸ εὐνοῦχου τοῦ λεγομένου Χρησίμου· ἑτερον ἀπὸ
θυγατρὸς τοῦ Καλοχάτου. Λαχανοπωλεῖα ἀπὸ τινος
Ἀνδρονίκου τὰ Σάχη, Ἰωάννου τῆς Σπαθοῦς, καὶ
τινος γυναικὸς τῆς Εἰρήνης, ἅτινα καὶ μετεποιήθησαν
καὶ ἐγένοντο ἐργαστήρια δύο μυρεψικὸν καὶ σαρδαμα-
ρικόν· ἑτερον οἰκῆμα μετὰ τοῦ πύργου, μεταποιηθὲν
καὶ τοῦτο καὶ γεγονὸς μυρεψικὸν ἐργαστήριον. Σαρ-
δαμαρία τρία ἀπὸ τινος Ἀσπιέτου λεγομένου, οἰκῆ-
ματα ἀπὸ τοῦ Παλαιολόγου κυροῦ Θεοφυλάκτου τέσ-
σαρα, μετὰ τοῦ παντέκτου Φωκᾶ καὶ τοῦ ἐξ Ἰουδαίων.
Ἐκτός τῆς αὐτῆς πύλης εἰς τὸν αἰγιαλὸν οἰκήματα
ὑπὸ Νικολάου τοῦ Μαρουλᾶ, ἅπερ ἀνεκκινίσθησαν
καὶ εὐρίσκονται ἀρτίως σιτοπωλεῖα, ἑτερα οἰκήματα
δύο ἀνεγερθέντα ἐκ βάρων παρὰ τοῦ μέρους τοῦ αὐ-
τοῦ Ξενῶνος· ἑτερον ἀπὸ τοῦ Ἀκρίτου· ἑτερον οἰκῆμα
ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου Καταλάκτου. Ξυλοοικήματα τρία
ἀπὸ τοῦ Παπανοῦ· ἑτερον τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ Σφενταρᾶ,
ἑτερον ἀπὸ τοῦ Ἀραβαντινοῦ, καὶ ἑτερον ἀπὸ τοῦ
Λαγγιδᾶ· ὧν πάντων τὸ ἐνοίκιον καὶ εἰσόδημα γίνε-
ται ὑπέρπυρα ἐπτακόσια. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ Νοσοκομεῖον
τῆς αὐτῆς Μονῆς, Σεβασμίας Βασιλικῆς Ἀνύρας ἀνε-
δέξατο πρὸ χρόνων ὁ αὐτὸς ἀγιώτατος κατὰ πνεῦμα
πατὴρ τῆς βασιλείας μου καὶ συνεστήσατο καὶ πε-
ριποιήσατο τοῦτο, καὶ κατέστησεν εὐρίσκεισθαι ἐν
αὐτῷ ἐβδομήκοιτα κραββάτια, κατεφύτευσε καὶ ἐν
αὐτῷ τῷ Ἀγίῳ Ὁρει ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας ἐνεκα
διατροφῆς καὶ κυβερνήσεως τῶν ἐν αὐτῷ κατακειμέ-
νων ἀσθενῶν. Εἴτα προσέθηκεν ἐν αὐτῷ καὶ ἐντός τῆς
Θεοφυλάκτου Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τὴν πύλην
τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας ἀπὸ τινος Εὐδοκίμου τοῦ
Στραβοσκέλη, ἐξωνηθέντα διὰ πρώτης καὶ δευτέρας
φορᾶς, οἰκήματα μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτῶν,
ἅτινα καὶ μετεποιήθησαν καὶ γεγόνασιν ἐργαστήρια,
καὶ τὰ ἐκεῖσε καρφάρια, ἅτινα ἡγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ

Βρουεννίου. Τραπεζοτόπια τρία περὶ τὴν αὐτὴν πύλην
ἀπὸ τοῦ Μαγουλᾶ· καὶ πλησίον τούτων ἔξω ἐν τῷ
μεσοκίστρῳ ἑτερον τοιοῦτον τραπέζοτόπιον, ὃ εὐρί-
σκεται σύνεγγυς τοῦ Κανάβη· καὶ ἔξω εἰς τὸν αἰγια-
λὸν περὶ τὴν αὐτὴν πύλην ἑτερα ξυλοοικήματα τρία,
ὡς γίνεσθαι καὶ τὴν ἀπὸ τούτων εἰσοδὸν ὑπέρπυρα
διακόσια. Ἀρτίως δὲ ἔταξεν ἵνα τὰ μὲν ἑκατὸν ἀπὸ
τούτων ὑπέρπυρα διδῶνται κατ' ἔτος εἰς ἀγορὰν σκα-
χάρως, ἐμπλάστρων, καὶ ἐτέρων εἰδῶν δυσπορίστων,
καὶ διακομιζῶνται ἐκεῖσε διὰ θεραπείαν καὶ ἱασιν
τῶν ἐν τῷ τοιοῦτῳ Νοσοκομείῳ κατακειμένων ἀσθε-
νῶν μοναχῶν· τὰ δὲ λοιπὰ ἑκατὸν ἵνα ἐνωθῶσι μετὰ
τῶν εἰρημένων ἐπτακοσίων ὑπέρπυρων καὶ γίνονται
ὁμοῦ ὀκτακόσια ὑπέρπυρα· καὶ ἀγοράζεται δι' αὐτῶν
σίτος παρὰ τῶν Λαυριωτῶν μοναχῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἐν-
ταῦθα ἢ ἀλλοχῶν, ἔνθα ἂν δῆλον ὅτι φανῇ καὶ δόξη
λυσιτελὲς καὶ συμφέρον, καὶ ἀποκομιζέται ἐκεῖσε,
συνεργεῖ Θεοῦ καὶ βοηθεῖ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτό-
κου, στέργουσα τοῦτο καὶ ἀποδεχομένη καὶ ἡ Βασι-
λεῖα μου, διορίζεται ἐνεργεῖσθαι διὰ παντός τοῦτο
οὕτως κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην καὶ θέλησιν καὶ διέ-
ταξιν ἀπαραιτήτως καὶ χωρὶς εὐρεσιλογίας, καὶ
μήτε παρὰ τῶν Λαυριωτῶν ἀκυρωθῆναι πώποτε, διὰ
προφάσεις δοκούσας ἀνγκυαίς, μήτε παρ' οἰουδήτι-
νος ἐτέρου, καὶ εἴτι δὲ περιττεύει κατ' ἔτος ἀπὸ
τοῦ εἰσοδήματος τοῦ δικληφθέντος ἀμπελῶνος καὶ
ἐλαιῶνος ὀφείλει δίδεσθαι καὶ τοῦτο πρὸς τὴν εἰρη-
μένην Σεβασμίαν Μονὴν τῆς Βασιλείας μου τὴν Ἀνύ-
ραν. Τὰ τε οὖν πρότερον ὡς δεδῆλωται καὶ τὰ νῦν
ἀνατεθέντα καὶ προσκυρωθέντα τῇ τοιαύτῃ Μονῇ
κτήματα παρὰ τοῦ εἰρημένου ἀγιωτάτου κατὰ πνεῦ-
μα πατρός τῆς Βασιλείας μου, καθέξει αὕτη καὶ νε-
μηθήσεται τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος Χρυ-
σοβούλλου λόγου τῆς Βασιλείας μου, καθὼς παρεδό-
θησαν ταύτη παρ' αὐτοῦ ἀναγκαιότητος καὶ ἀναπο-
σπῆστω καὶ τέλους καὶ βάρους ἀνώτερα κατὰ τὴν
περίληψιν τῶν ἐπιχορηγηθέντων τῷ δηλωθέντι εὐα-
γεῖ Ξενῶνι τοῦ ἀγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰαματικοῦ
Παντελεήμονος Χρυσοβούλλων τῶν αἰδιμένων καὶ μα-
καριστῶν βασιλέων τῶν ἀγίων μου αὐθεντῶν, τοῦ τε
προπάππου καὶ τοῦ πατρός τῆς Βασιλείας μου, καὶ
ὡς δικληφάσκουσι τὰ γεγονότα ἐπ' αὐτοῖς πράγματα,
καὶ λοιπὰ ἔγγραφα δικαιώματα, μηδεμίαν εὐρίσκουσα
διενόχησιν καὶ καταδυναστείαν καὶ δικαιοσύμῳ ὅλως
τινα ἐπὶ τῇ κατοχῇ καὶ νομῇ καὶ δεσποτείᾳ τῶν
εἰρημένων κατὰ μέρος κτημάτων, ἢ παρὰ τοῦ μέρους
τοῦ δικληφθέντος Ξενῶνος, διὰ τὸ εἶναι καὶ εὐρίσκε-
σθαι ἐμπριελημένα καὶ καταγεγραμμένα εἰς τὰ
γεγονότα αὐτῷ ὡς δεδῆλωται Χρυσόβούλλᾳ, ἢ μὴν
παρ' ἐτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων, ἔχουσα τε ἐπ' ἀδείας
συνιστᾶν ταῦτα καὶ βελτιοῦν καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον
προάγειν καὶ ἀποκαθιστᾶν κατὰ πάντα τὸν ἐγγω-
ροῦντα καὶ δυνατὸν αὐτῇ τρόπῳ, καὶ ὡς προαιρείται
καὶ βούλεται· ἐπειδὴ καὶ ἦν ἂν ἐργάσθαι τὸ
μέρος τῆς Μονῆς ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἐπίδοσιν
καὶ ἐπαύξεισιν καὶ βελτίωσιν καὶ ταύτην καθέξει

καὶ νεμηθήσεται ἐν ἀνενοχλησίᾳ πάσῃ διακτηρουμένην. Εἰς γὰρ τὴν τούτων ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν καὶ διηνεκῇ καὶ μόνιμον καὶ ἀκατάλυτον κατὰστασιν καὶ ὁ παρὼν Χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου κατὰ ζήτησιν τοῦ πολλῆς εἰρημένου κατὰ πνεῦμα ἁγίωτάτου πατρὸς τῆς Βασιλείαν μου γεγονώς καὶ ἀπολυθεὶς ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ Σεβασμίᾳ Μονῇ τῇ Ἀαύρᾳ ἐκτεθείς κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τῆς ἐνισταμένης ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ᾧ ἔτους (=1342μ.Χ.) ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ Θεοπρόβλητον ὑπεσημνήνατο κράτος.

† Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἀστρῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Ἀρχὴ τοῦ Doppler.— Μετὰ τοιαύτην, οὐσιαστικὴν ὄντως, ἱστορικὴν προεισαγωγὴν, ὁ συγγραφεὺς ἀρχεῖται ἱστορικῶς τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀρχῆς τοῦ φυσικομαθηματικοῦ Χριστιανοῦ Doppler, γεννηθέντος ἐν Σαλτσβούργῳ τῷ 1803 καὶ ἀποβιώσαντος ἐν Βενετίᾳ τῷ 1853, ὅστις πρῶτος συνέλαβε τὴν ιδέαν τῆς ἐπιδράσεως τῆς σχετικῆς κινήσεως ἡχητικῆς ἢ φωτεινῆς πηγῆς ἐπὶ τοῦ ἤχου ἢ τοῦ φωτός, οὕτως ἀντιλαμβάνεται παρατηρητῆς τις, ιδέαν διατυπωθεῖσαν εἰς περίπτωσιν ὑπόμνημα (περὶ τοῦ χρωματισμένου φωτός τῶν διπλῶν ἀστέρων καὶ ἀλλῶν τινῶν ἀπ. ἀστ. ἀστ.) δημοσιευθὲν τῷ 1842 ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τῆς Βασιλικῆς ἐταιρείας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βοημίας. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ Doppler δύναται νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς:

Θεωρήσωμεν ἀκίνητον πηγὴν κυμάτων, ὧν οἱ παλμοὶ διαδίδονται μετὰ τινος ταχύτητος· παρατηρητῆς τις, ἐπίσης ἀκίνητος, θὰ δεχθῇ ἀριθμὸν τινα παλμῶν ἴσον πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς παραγόμενον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· ὁ ἀριθμὸς οὗτος χαρακτηρίζει τὸ ὕψος τοῦ ἤχου, ἐὰν ἡ παλλομένη πηγὴ εἴναι ἡχητικῇ, τὸ χρῶμα δὲ τοῦ φωτός, ἐὰν αὕτη εἴναι φωτεινῇ.

ὑποθέσωμεν ἤδη τὸν παρατηρητὴν κινούμενον, οἷον ἀπομακρυνόμενον τῆς πηγῆς, βαίνοντα δηλαδὴ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς διαδόσεως τῶν κυμάτων· ὁ παρατηρητῆς οὗτος θὰ δεχθῇ ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου ἀριθμὸν τινα παλμῶν μικρότερον τοῦ ὑπὸ τῆς πηγῆς παραγόμενου, διότι βαίνει κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τῶν παλμῶν· δὲν θὰ ἐδέχετο μάλιστα οὐδένα τῶν παλμῶν τούτων ἐὰν ἔβαινε μετὰ τῆς αὐ-

τῆς μετ' αὐτῶν ταχύτητος. Ἐκ τούτου ἐπεταὶ ὅτ ὁ παρατηρητῆς ἀπομακρυνόμενος τῆς ἡχητικῆς πηγῆς θὰ ἀντιληφθῇ ἤχου βαρυτέρου τοῦ τῆς πηγῆς, διότι ἡ κλίμαξ τῶν ἤχων, ἀπὸ τοῦ ὀξέος πρὸς τὸν βαρύν, χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παλμῶν ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου· κατὰ τὴν περίπτωσιν λευκῆς φωτεινῆς πηγῆς, ὁ παρατηρητῆς θὰ ἀντιληφθῇ φωτὸς μᾶλλον ἐρυθροῦ, διότι ἡ κλίμαξ τῶν χρωμάτων τοῦ φάσματος, ἀπὸ τοῦ ἰανθίνου πρὸς τὸ ἐρυθρόν, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν κλίμακα τῶν ἤχων ἀπὸ τοῦ ὀξέος πρὸς τὸν βαρύν.

Ἀντιστρόφως, τοῦ παρατηρητοῦ πλησιάζοντος πρὸς τὴν παλλομένην πηγὴν, ἤτοι βαίνοντος πρὸς συνάντησιν τῶν κυμάτων, ὁ ἀριθμὸς τῶν παλμῶν, οὓς θὰ ἀντιληφθῇ οὗτος ἐν τῇ μονάδι τοῦ χρόνου θὰ εἴναι μεγαλειότερος· ὁ ἤχος λοιπὸν θὰ φανῇ ὀξύτερος ἢ τὸ λευκὸν φῶς μᾶλλον ἰανθίνον.

ὑποθέσωμεν τὴν παλλομένην πηγὴν ἐν ἀκίνησίᾳ καὶ τὸν παρατηρητὴν κινούμενον· οἱ αὐτοὶ λόγοι θὰ ὠδήγουν ἡμᾶς εἰς συμπεράσματα ἀνάλογα, ἐὰν ἡ πηγὴ ἦτο κινητὴ, ἀπομακρυνομένη ἢ πλησιάζουσα πρὸς τὸν ἀκίνητον παρατηρητὴν· ἐκ τούτου προφανῶς ἐπεταὶ ὅτι ὁριστικῶς ἐπιδρά ἐπὶ τοῦ φαινομένου μόνον ἡ σχετικὴ κίνησις, ὅπερ ἐπιτρέπει ἡμῖν, πρὸς ἀπλοποιήσιν τῶν συλλογισμῶν ἢ τῶν ὑπολογισμῶν, νὰ ὑποθέσωμεν πάντοτε τὸν παρατηρητὴν ἀκίνητον, ἐν κινήσει δὲ τὴν παλλομένην πηγὴν.

Ἰδοὺ ἄλλως τὰ σημαντικώτερα συμπεράσματα τοῦ Doppler.

α) *Διὰ τῆς προσεγγίσεως* (τοῦ φωτεινοῦ ἀντικειμένου), ἢ ἔντασις τοῦ φωτός βαίνει πάντοτε ἀξιορρομένη· ὁ χρωματισμὸς, κατὰ τὴν ἀξιορροσαν ταχύτητα, μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ λευκοῦ πρὸς τὸ πράσινον, εἴτα πρὸς τὸ κίανον καὶ τέλος πρὸς τὸ ἰανθίνον.

β) *Διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως*, ἢ ἔντασις τοῦ φωτός βαίνει ἐλαττωμένη καὶ τὸ λευκὸν φῶς μεταπίπτει βαθμυδὸν ἀπὸ τοῦ κίανου πρὸς τὸ χρυσοῦν καὶ τέλος πρὸς τὸ ἐρυθρόν. Ἐν τοῦτοις, ἐὰν τὸ φῶς ἐπέστη ἤδη χρωματισμὸν τινα, οἷον κίανον, ἢ μεταβολὴ τῶν χρωμάτων ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ χρώματος τούτου, ὡς σημειοῦται τοῦτο ἐν α καὶ β.

γ) *Ἐὰν ἡ ταχύτης ἀστέρος τινὸς ἐν κινήσει μεταβληθῇ*, τὸ χρῶμα αὐτοῦ καὶ ἡ ἔντασις ὑφίσταται μεταβολὴν καὶ δυνατόν πάντοτε νὰ συμβῇ ὥστε ἀστὴρ τις μετὰ πάροδον χρόνου τινὸς νὰ φανῇ εἰς ἡμᾶς ἔχων διαδοχικῶς ἅπαντα τὰ χρώματα τοῦ φάσματος.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι ὁ Doppler εἰς οὐδεμίαν προέβη πειραματικὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς θεωρίας του, περιωρίσθη δὲ ἀπλῶς νὰ ἐπικαλεῖται τὴν ὑπαρξίν τῶν συμπληρωματικῶν χρωματισμῶν οὓς παρουσιάζουσι διπλοὶ τινες ἀστέρες· τοῦτο διὰ τὸν Doppler εἴναι ἀναμφισβήτητον τεκμήριον δύο κινήσεων γινόμενων κατ' ἀντίθετον φορὰν. Προβαίνει δὲ καὶ περαιτέρω· δὲν διστάζει νὰ ἀποδώσῃ

*) Ἰδε ἀριθ. 8, σελ. 115—117.